

ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ЕМБРІОНІВ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ ДЛЯ ВІДТВОРЕННЯ ПОРІДНОГО РІЗНОМАНІТТЯ

Відомо, що для розмноження власного генетично цінного поголів'я молочної худоби передові країни світу надають перевагу трансплантації ембріонів і раціонально її застосовують. 100-мікронні живі організми із гарантією генетичної цінності та/або статі за ефективною їх трансплантацією забезпечують отримання власного висопродуктивного стада за короткі строки (<https://www.aete.eu>, <https://www.aeta.org>). Кріоконсервація ембріонів та раціональне їх використання є складовою реалізації завдань «Програми збереження генофонду локальних і зникаючих порід сільськогосподарських тварин в Україні на 2017–2025 роки» (http://www.iabg.org.ua/images/stories/prog_zber.pdf).

Спільно з науковцями Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН нам вдалося впродовж 2013–2021 років в умовах п'яти господарств різних форм власності за використання племінної худоби п'яти порід використати 221 ембріон. Вони були вилучені від корів-донорів або розморожені. Придатними для трансплантації телицям-реципієнтам виявилися 182 ембріона (82,4%). Після трансплантації 106 ембріонів за приживлення на рівні 34% нами одержано 36 племінних телят-трансплантантів.

Вартість одержання традиційним методом однієї нетелі в Україні в середньому 1 100 \$. Собівартість одержаного нами власного ембріона не більше 100 \$. На тільність в середньому використовується два ембріони. З урахуванням вирощування вартість вітчизняної нетелі з високим генетичним потенціалом – не більше 1 300 \$ (100 \$ x 2 + 1 100 \$). Вартість племінної імпортованої нетелі сягає 2 400 \$ за голову. Тобто, економія на одержанні кожної вітчизняної племінної нетелі-транспланта, порівняно з імпортованою, становить 1 100 \$.

Також важливе значення має систематизація надання науково-практичних консультацій, проведення навчання спеціалістів господарств біотехнології трансплантації ембріонів, формуються груп корів-донорів.

Ефективне впровадження біотехнології трансплантації ембріонів великої рогатої худоби в господарствах має значний комерційний потенціал. Окрім отримання власного висопродуктивного стада за короткі строки, суттєво зменшується необхідність транспортування тварин під час міжнародного обміну.

Висококваліфіковані ветлікарі і техніки штучного осіменіння у госпо-

*Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН С. І. Ковтун

дарствах разом із мобільною лабораторією трансплантації ембріонів Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН здатні налагодити ефективне одержання власних племінних телиць-трансплантантів.